

YEŞİLHİSAR MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

2020 – 2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

1. ÜNİTE: XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI VE DÜNYA

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI

Mustafa Kemal'in Öğrenim Gördüğü Okullar

- Mahalle Mektebi
- Şemsi Efendi Okulu
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- Selanik Askeri Rüştiyesi
- Manastır Askeri İdadisi
- İstanbul Harp Okulu
- İstanbul Harp Akademisi

MUSTAFA KEMAL'İ FİKİR HAYATININ

OLUŞUMUNU ETKİLEYEN KİŞİLER

- Ziya Gökalp
- Mehmet Emin Yurdakul
- Namık Kemal
- Tevfik Fikret

OSMANLIYI KURTARMA ÇABALARI:

FİKİR AKIMLARI

- Osmanlıcılık
- İslamcılık
- Türkçülük
- Batıcılık
- Adem-i Merkeziyetçilik

TRABLUSGARP SAVAŞI VE SONUÇLARI

- **Sebepler:** İtalya'nın sömürge arayışı ve Akdeniz'e hâkim olma arzusu
- Enver Bey, Bingazi'de; Mustafa Kemal Bey'de Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı başarı elde ettiler.

UŞİ (OUCHY) ANTLAŞMASI 18 Ekim 1912

- *Osmanlı Devleti, Kuzey Afrika'daki son toprağını kaybetti.*

BALKAN SAVAŞLARI 1912 – 1913

BİRİNCİ BALKAN SAVAŞI

Sebepleri

- Milliyetçilik akımının etkisi
- Balkan devletlerinin sınırlarını genişletmek istemesi
- Rusya'nın Panslavizm politikasının etkisi
- Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğünün anlaşılması
- Osmanlı devlet adamlarının yetersizliği ve İttihat ve Terakki'nin kiliseler sorununu çözmesi

Savaşa Katılan Devletler

- Bulgaristan,
- Yunanistan,
- Sırbistan,
- Karadağ
- Osmanlı Devleti

- Karadağ ilk savaş açan devlettir.

- İngiltere'nin araya girmesiyle ateşkes ilan edilmiş
- Londra'da bir konferans toplanmış ve Londra Antlaşması imzalanmıştır.

İKİNCİ BALKAN SAVAŞI

- **Sebepleri:** Balkan devletlerinin Osmanlı'dan aldığı toprakları paylaşamamaları ve 1. Balkan savaşından en karlı çıkan devlet olan Bulgaristan'a karşı cephe almaları

Savaşa Katılan Devletler

- Yunanistan,
- Bulgaristan,
- Romanya,
- Karadağ,
- Sırbistan,
- Osmanlı Devleti

- II. Balkan Savaşı'na katılıp I. Balkan Savaşı'na katılmayan devlet Romanya'dır.
- Balkan devletlerinin kendi aralarında savaşmasından faydalanan Osmanlı Devleti, Edirne ve Kırklareli'ni geri aldı.

BALKAN SAVAŞLARI SONUÇLAR

- Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti; Arnavutluk, Kosova, Makedonya, Ege Adaları ve Batı Trakya'yı kaybetti.
- Balkanlarda Osmanlı Devleti'nden ayrılan son devlet Arnavutluk'tur.
- Birinci Balkan Savaşı'ndan karlı çıkıp, ikinci Balkan Savaşı'ndan zararlı çıkan devlet Bulgaristan'dır.
- Birinci Balkan Savaşı'ndan zararlı çıkıp, ikinci Balkan Savaşı'ndan karlı çıkan devlet Osmanlı Devleti'dir.
- Birinci Balkan Savaşı'na katılmayıp, ikinci Balkan Savaşı'na katılan devlet Romanya'dır.
- Birinci Balkan Savaşı'nı sona erdiren antlaşma 1913 Londra Antlaşması'dır.
- İkinci Balkan Savaşı'nı sona erdiren antlaşma 1913 Bükreş Antlaşması'dır.
- Balkan Savaşları sonucunda Osmanlı Devleti'nin batıda sadece Bulgaristan ile sınırı kaldı
- Balkan Savaşları sonucunda ortaya çıkan en büyük sorun Türk azınlık sorunudur.
- Balkanlarda yaşayan Türkler azınlık durumuna düştü, Balkan Devletleri Osmanlı'nın kendilerine gösterdiği hoşgörüyü Türklere göstermedi ve Balkanlardan Anadolu'ya Türk göçleri yaşandı. Anadolu'da Türk nüfus oranı ve miktarı yükseldi.
- Balkan Savaşları ile Osmanlılık fikir akımı çöktü.
- Balkan Savaşları ile Türkçülük fikir akımı güçlendi.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI 1914–1918

GENEL SEBEPLER

- Sömürgecilik, hammadde ve pazar arayışı
- Sanayi İnkılabı
- Milliyetçilik, Fransız İhtilali
- Silahlanma
- Bloklaşma

ÖZEL SEBEPLER

- Almanya ve İngiltere; sömürge ve silahlanma yarışı
- Almanya ile Fransa; Alsace-Lorraine meselesi
- Almanya ile Rusya; kuzey batı Avrupa'ya hâkim olma mücadelesi
- Avusturya ile Rusya; Balkanlara hâkim olma mücadelesi. Balkanlarda Pangermenizm ile Panslavizm fikri çatışmaktadır.
- Rusya; sıcak denizlere inme politikası
- İtalya; Akdeniz'e hakim olma siyaseti ve sömürge arayışı

GÖRÜNÜRDEKİ SEBEP

- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdının, Saraybosna'da Sırp milliyetçisi bir öğrenci tarafından öldürülmesi

BLOKLAŞMA

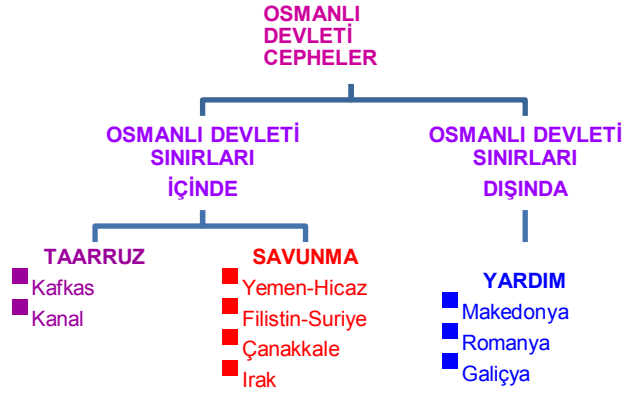
- Üçlü İttifak (Bağlaşma): Almanya, Avusturya Macaristan İmparatorluğu, İtalya
- Üçlü İtilaf (Anlaşma): İngiltere, Fransa, Rusya

BLOKLARDA YAŞANAN DEĞİŞİMLER

İTİLAFA DEVLETLERİ	İTTİFAK DEVLETLERİ
▪ İngiltere ▪ Fransa ▪ Rusya ▪ İtalya ▪ Japonya ▪ Karadağ ▪ Sırbistan ▪ Romanya ▪ Belçika ▪ Hollanda	▪ Almanya ▪ Avus.-Mac. İmp. ▪ Osmanlı Devleti ▪ Bulgaristan

- Portekiz - Brezilya - ABD - Yunanistan	
Birinci Dünya Savaşı'nda en erken çekilen devlet <i>Japonya</i>'dır.	
Birinci Dünya Savaşı'nda saf değiştiren devlet <i>İtalya</i>'dır.	
Birinci Dünya Savaşı'nın sonucunu belirleyen <i>ABD</i>'dir.	
Birinci Dünya Savaşı'na son katılan <i>Yunanistan</i>'dır.	

OSMANLI DEVLETİ'NİN BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA MÜCADELE ETTİĞİ CEPHELER

Sykes-Picot Antlaşması 1916

- İngiltere, Fransa, Rusya
- İngiltere ve Fransa aralarında Osmanlı Asya'sını paylaştı.
- İngiltere; Filistin, Arabistan yarımadası ve Musul hariç Irak'ı alacaktı.
- Fransa ise; Lübnan, Suriye ve Musul alacaktı.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN SONA ERMESİ

- ABD ticaret gemilerinin Alman denizaltıları tarafından batırılması ile ABD savaşa girdi ve avantaj sağlayan İtilaf bloğu savaşı kazandı.

WILSON İLKELERİ

Amaç: Dünyada barışı sağlamak ve kalıcı kılmaktır.

- Galip devletler mağlup devletlerden toprak almayacaktır.

İngiltere ve Fransa sömürgeciliğin sonunu getiren bu maddenin etkisinden kurtulmak için mandacılığı ortaya çıkardılar.

- Galip devletler mağlup devletlerden savaş tazminatı almayacaktır.

İngiltere ve Fransa bu maddenin etkisinden kurtulmak için tamir parasını ortaya çıkardılar.

- Bütün antlaşmalar açık olacak ve gizli yapılmayacaktır.

Açık diplomasi ilkesiyle ilgilidir.

- Devletlerarası silahlanma durdurulacaktır.

İlk silahsızlanma önerisidir.

- Milletlere self determination hakkı tanınacaktır.

Milliyetçilik ile ilgilidir. Her millet kendi kaderini kendisi tayin edecektir.

- Alsace-Lorainne Fransa'ya verilecektir.
- Osmanlı Devletinde Türklerin çoğunlukta olduğu bölgeler yine Türklerin egemenliğine bırakılacaktır. Osmanlı sınırlarında yaşayan azınlıklara kendi devletlerini kurma hakkı tanınacaktır.

Wilson, Osmanlıyı milliyet prensibine göre parçalamayı amaçlamıştır.

Milli cemiyetler ve azınlık cemiyetleri bu maddeye dayalı kurulmuştur.

- Boğazlar bütün ticaret gemilerine açılacaktır.

Osmanlı'nın egemenlik haklarına aykırıdır.

- Kalıcı dünya barışını sağlamak için uluslar arası bir teşkilat kurulacaktır.

Millîyet Cemiyetinin kurulması için yapılan ilk öneridir.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- Devletlerarası denge bozuldu.
- Dünya siyasi haritası değişti.

- İmparatorluklar yıkıldı.

Birinci Dünya Savaşı Sonunda Yıkılan İmparatorluklar

- Çarlık Rusya
- Alman İmparatorluğu
- Avusturya Macaristan İmparatorluğu
- Osmanlı İmparatorluğu

- Yeni devletler kuruldu.

Birinci Dünya Savaşı Sonunda Kurulan Devletler

- Türkiye, Avusturya, Macaristan, Çekoslovakya, Yugoslavya, Polonya

- Dünyada katı otoriter rejimler ortaya çıktı.

Birinci Dünya Savaşı Sonunda Ortaya Çıkan Katı Otoriter Rejimler

- Rusya; **Bolşevizm (komünizm)**, (Lenin, Stalin)
- Almanya; **Nazizm** (Hitler)
- İtalya; **Faşizm** (Mussolini)
- İspanya; **Faşizm** (Franko)
- Portekiz; **Faşizm** (Salazar)

- Antlaşmaların çok ağır şartlar taşıması, ulusların eşitliği ilkesine uyulmaması ve sınırlar çizilirken milliyet prensibine dikkat edilmemesi yeni savaşların çıkmasına neden oldu.

Birinci Dünya Savaşı sonunda Almanya ile imzalanan *Versaille Antlaşması*, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına, Osmanlı Devleti ile imzalanan *Sevres Antlaşması* da Türk Kurtuluş Savaşı'nın çıkmasına sebep oldu.

- Milyonlarca insan hayatını kaybetti.
- Askeri teknolojisinde büyük gelişmeler yaşandı.
- *Cephe kavramı* değişti.
- İlk defa *Sivil Savunma Teşkilatları* kuruldu.
- Barışı korumak için **Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti)** kuruldu.
- Sömürgecilik sistemi şekil değiştirerek **Manda** ve **himayeye** (mandater sistem) dönüştü.
- Savaş tazminatı **onarım (tamir) parasına** dönüştü.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONUNDA İTTİFAK DEVLETLERİ İLE İMZALANAN ATEŞKES ANTLAŞMALARI

Devlet	Mütareke (Ateşkes)	Barış Antlaşması
Almanya	<i>Rethondéus</i>	<i>Versaille</i>
Avusturya Macaristan	<i>Villa Guisti</i>	<i>Saint Germain</i> <i>Triannon</i>
Bulgaristan	<i>Selaniç</i>	<i>Neuilly</i>
Osmanlı	Mondros	Sevres